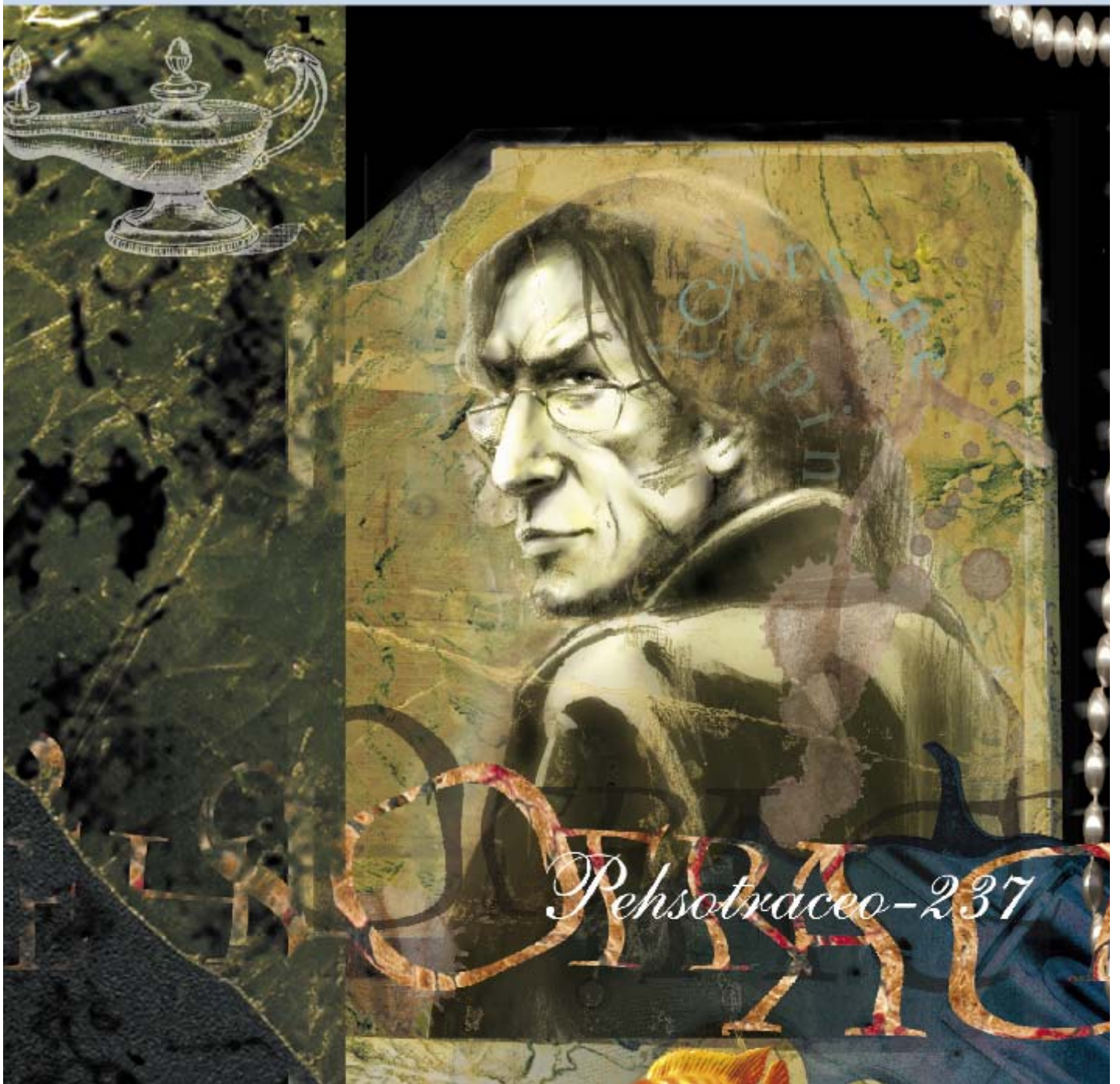

a la lluna
de València

La llàntia jueva

Maurice Leblanc

PROPOSTES DIDÀCTIQUES

ELABORADES PER PASQUAL ALAPONT RAMON

A) SOBRE EL CONTEXT HISTÒRIC I SOCIAL

1. Com has llegit en la Introducció entre la segona meitat del segle XIX i la primera meitat del XX, Europa va patir molts conflictes polítics que van acabar en guerra.

1.1. Amb l'ajuda d'un atlas històric, fixa't i anota els canvis territorials i fronterers que s'han anat produint a França com a conseqüència dels conflictes armats.

1. 2. Compara també el mapa d'Europa anterior a les dues guerres mundials i el de l'Europa actual, i comenta'n les diferències.

2. Enumera les alteracions i els règims polítics que ha conegut França durant el període proposat en la primera activitat.

3. Analitza també el marc polític que es va donar durant el mateix context cronològic a l'Estat espanyol i compara'n els resultats.

4. En la Introducció s'esmenta el cas Dreyfus. Busca a la biblioteca documentació sobre aquest episodi.

4.1. Explica què va representar per a la societat i la intel·lectualitat de l'època.

4.2. Creus que ha tingut conseqüències posteriors? Quines?

4.3. Émile Zola va ser un dels intel·lectuals que es van oposar al càstig injustificat del capità Alfred Dreyfus amb el seu cèlebre manifest *J'accuse*. Creus que l'intel·lectual ha de representar el mateix paper de denúncia social en l'actualitat? Per què?

4.4. Investiga i proposa figures de l'àmbit intel·lectual i artístic que hagen compromés el seu nom en la defensa d'alguna causa.

4.5. Elaboreu un manifest de l'estil de Zola on denuncieu alguna qüestió que us preocupe.

5. La guerra francoprussiana i, després, la Primera Guerra Mundial, va provocar que dues regions importants (Alsàcia i Lorena) pertangueren durant molt de temps a dos països amb cultura i llengua diferents. Això té una influència en la toponímia, la gastronomia i en moltes altres manifestacions folklòriques.

5.1. Assenyala altres regions o països que, com a conseqüència de conquestes i annexions, hagen conegut aquestes vicissituds.

5.2. Anota les influències i els canvis lingüístics i culturals que hi detectes.

6. El tombant del segle XIX al XX, com has comprovat, fou un període convuls políticament i socialment, però aquests canvis repercutiren també en les arts.

6.1. Fes una classificació de les tendències artístiques (pintura, escultura, arquitectura...) que es donen a Europa entre la segona meitat del segle XIX i la primera meitat del segle XX, amb els autors i les obres principals.

6.2. Observa de quina manera ha evolucionat l'art, anota els canvis que hi detectes i justifica si això té una correspondència en la mentalitat de cada període.

7. En el text de la Introducció s'esmenten alguns escriptors. Escull-ne tres i fes una semblança breu de la seua vida i la seua obra.

B) SOBRE L'AUTOR I L'OBRA

1. Maurice Leblanc no tenia una vocació clara quan va acabar els estudis; per això es va dedicar a voltar durant un parell d'anys i a exercir una faena que no li agradava. Atés que l'ofici de les lletres no és una activitat professional massa definida i està sotmesa a moltes variables, aquesta circumstància és compartida per molts escriptors, que han hagut de fer faenes de molt diversa índole.

1.1. Investiga la biografia d'alguns escriptors i detalla'n l'itinerari professional. Compara el resultat amb els que han obtingut els teus companys i feu-ne una valoració.

1.2. Quins són al teu parer les aptituds i els coneixements que ha de reunir un escriptor? Què pensen d'això els interessats? Sobre aquest aspecte, pots trobar documentació als suplementos culturals dels diaris i en revistes literàries, on sovint hi ha entrevistes als autors.

2. Per sota de la trama policíaca, Maurice Leblanc proposa el tema de la infidelitat. En la mentalitat de l'època, la infidelitat de la dona era vista com una agressió greu a l'honor.

2.1. Creus que això ha canviat a hores d'ara? Per què?

2.2. Té la mateixa consideració la infidelitat de l'home que la de la dona actualment? Proposa un debat a classe sobre això.

3. Llig detingudament el text i anota altres comportaments del sistema de valors que s'hagen vist alterats i altres que s'hagen mantingut fins ara.

4. Enumera quines són, segons el teu criteri, les qüestions que, a banda del tema principal, tracta Leblanc en *La llàntia jueva*.

5. Una de les característiques que identifiquen l'estil de Leblanc és l'ús de la ironia, a vegades amable i a vegades d'una mordacitat punyent.

5.1. Defineix aquesta figura literària.

5.2. Localitza en el text alguna mostra d'ironia.

6. Estableix una taula paral·lela entre les tesis de la narrativa policíaca que proposa Fosca i que apareixen a la introducció d'aquesta obra i els successos de *La llàntia jueva*.

7. Fes una graella on apareguen autors de novel·la policíaca, algunes de les seues obres i els personatges creats, com en l'exemple següent:

AUTOR	TÍTOL	PERSONATGE
A. C. Doyle	<i>Les aventures de Sherlock Holmes</i>	Sherlock Holmes

8. Esmenta autors actuals que practiquen el gènere de la narrativa policíaca.

9. Les expressions són una manifestació genuïna de la llengua. En la traducció de *La llàntia jueva* se'n fan servir algunes. Explica el significat d'aquestes que hem extret del relat de Leblanc.

- Posar fil a l'agulla.
- Fer miquetes.
- Anem al gra.
- Fil per randa.
- Filar prim.
- Escoltar com qui sent ploure.
- Quedar-se amb un pam de nas.
- Riure per sota el nas.
- Fer la veu botiges.
- Mirar de fit a fit.
- Torna-li la trompa al xic.
- Dir a cau d'orella.
- Tenir barra.
- Traure de polleguera.
- Anar-se'n en orri.

10. Wilson sempre fica la pota, i Herlock és un detectiu brillant. Aquesta parella respon a un arquetip que es dona molt sovint al cine i a la literatura, de dos caràcters que s'oposen i, sovint, es complementen. Busca i anota altres exemples que tu conegues.

11. Maurice Leblanc fa un retrat vívid dels seus personatges. Elabora'n una graella i assenyalat els trets que fa servir per a descriure'ls, tant físics com psicològics.

C) CREACIÓ I APLICACIÓ

1. Elaboreu el retrat literari d'una persona famosa coneguda per tots vosaltres en poques línies i compareu-ne el resultat. Remarqueu les semblances i les diferències del retrat.

2. Feu un retrat literari d'algun company o companya vostra sense esmentar-ne el nom, llegiu-lo en veu alta i tracteu d'esbrinar a qui es refereix.

3. Atés que en una novel·la policíaca es donen molts finals possibles, inventa'n tu un per a *La llàntia jueva* que siga versemblant amb les dades que coneixes o modificant-ne alguna de substancial.

4. En la premsa, en la secció de successos, hi ha la descripció de molt casos criminals o de robatoris excepcionals irresolts. Imagina't Herlock Sholmes i Wilson comentant un d'aquests casos concrets. Fes la redacció de com creus que aniria la conversa.

5. Leblanc destaca com un fet cabdal en la seua inclinació literària el fet d'haver conegut uns escriptors. Normalment, aquests es reuneixen en tertúlies literàries. Vegeu si podeu tenir l'oportunitat d'assistir a alguna. Si no, mireu en la televisió algun programa sobre llibres (el format sol ser, de fet, com una tertúlia) i comenteu els interessos i les opinions dels escriptors que hi participen.